

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —
 Helyben házhó horváva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 9.

Állami költségvetés a jövő évre.

A félhivatalos sajtó előre hirdette, hogy Lukács László pénzügyminiszter igen kedvező költségvetési előirányzatot fog beterjeszteni, amely jelentékeny felesleggel fog zárulni.

Ezt a költségvetést a képviselőház mai ülésén nyújtotta be a pénzügyminiszter.

Papiroson jól fest. Rengeteg nagy számokkal jobban dobálózik mint egykor Wekerle, a számok nagy mestere tette, mert Lukács — koronákban beszél. A jelzett felesleg is megvan, kevés számú elődjénél jóval jelentékenyebb: majdnem 2 millió korona. A feleslegből különben kevés is elég, csak aztán igazán meglegyen és igazán — felesleg legyen.

Abból a körülményből azonban, hogy deficitmentes, sőt felesleggel záruló költségvetésünk van és hogy több, mint egy milliárd koronára rugnak az állami kiadások, hiú dolog lenne azt a következtetést vonni le, amit a félhivatalosok kérkedve hangoztatnak, hogy ime, mily határozottan és fokozatosan emelkedik az ország teherviselési képessége, gazdagodik az ország népe, jólétnek örvend minden, feleslegünk van, nem is tudjuk hová tenni. Hiú önámítás az ilyen, melynek legfeljebb az osztrákok vehetik hasznát, akiknek több okuk van egygyel, hogy magasabb kvótát követeljenek Magyarországtól.

Akik mélyebben gondolkoznak a dolgok felett, ismerik a közállapotokat és

őszintén megmondják véleményüket, egészen más következtetésre jutnak.

Nem foglalkozunk most avval, hogy rámutassunk arra, hogy e költségvetés rengeteg számadatai között is sok olyan van, mint a Tisza és Wekerle-féle költségvetésekben, amelyek nem gazdagságunkat, hanem szegénységünket árulják el; hogy a félmilliárdnyi kiadásnak jó része adóságok kamataira megy.

Csak arra a két körülményre utalunk, amelynek a kedvező mérleg jórészt köszönhető, hogy t. i. az adó a mostani rendszer mellett főleg a szegény osztályt annyira sújtja, hogy az tovább így nem maradhat, másrészt pedig annyira lenne szükségünk, a meglevő különféle intézmények, közegek fejlesztésére és újak létesítésére, hogy a foltozgatás többé nem vezet célra, újabb gazdasági forrásokat kell nyitni a nép és az állam számára.

Készséggel elismerjük, hogy jótékonyan érezhető a budgeten Széll Kálmánnak, a nagy pénzügyi keze.

Elismerjük azt is, hogy a pénzügyi kormányzat egészséges tervei vannak az adóreformra vonatkozólag; földadó és házadó arányosítása, progresszív adórendszer, díjnokok, szolgák adómentessége, 300 frt-ig adómentes létminimum olt mind rég óhajtott szép dolgok, szeretnők azokat mielőbb megvalósítva látni, csak attól félünk, hogy úgy járunk vele, mint a regále megváltással és a fogyasztási adók reformjával, (amelyekből jövőre 8 és fél millióval vár többet a pénzügyminiszter!) hogy a közönség keservesen adja meg ennek a reformnak az árát.

Reményljük, hogy most, a törvény,

jog és igazság jellegje alatt másképp lesz. Rá is férne valahára ennek a szép országnak sokat szenvedett népére.

Sztrájk és miniszter.

A creusoti sztrájk semmiben sem különbözött egyéb munka beszüntetésektől. Azon kezdődött, amin a többi, hogy a munkások elégedetlenkedtek, a munkaadók pedig semmi esetre sem akartak a munkások kedvére tenni. Következett aztán, a munkabeszüntetés.

Mégis ez a sztrájk korszakalkotó lesz a társadalom történetben. A creusoti bányatulajdonosok ugyanis megegyezésre nem jutva a munkásokkal, Waldeck-Rousseaut, a francia miniszterelnököt kérték fel választott bírónak, mibe a munkások is beleegyeztek.

Tegnap döntött a miniszterelnök a munkásoknak adott igazat. Az ítéletben mindkét fél megnyugodott.

Értesüléseink e fontos társadalmi momentumról a következők:

Páris, okt. 9. Waldeck-Rousseau miniszterelnök tegnap este döntött a creusoti ügyben. E szerint nem szabad különbséget tenni a munkás szövetséghez munkások és azok közt, akik nem tartoznak hozzá. Az üzemetzők teljes semlegességet fognak tanúsítani a munkásokkal szemben. A sztrájk miatt nem fognak elbocsátani senkit. A munkás szövetség közvetítése, melyhez a munkások egy része tartozik, igénybe vehető lesz, ha mind a két fél beleegyezik, de egyik félre sem lesz akarata ellenére rákényszeríthető. Minden testület egy megbízottat fog kijelölni, aki minden két hónapban értekezni fog a társaság képviselőjével, vagy vezetőségével. A munkások megbízottai kijelentették, hogy a döntéssel teljesen meg vannak elégedve. Creusotban ismét megkezdik a munkát.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egygyel kevesebb.

Irta: Márius.

A nap már csak utolsó halvány sugarait veté vissza az égboltozatra, aztán letűnt az is. Langy esti szellő járta át a vidéket, mely édesen el-el játszott egy-egy virág levéllel.

A domboldalon mindenütt tarka virágok bőlintottak, szinte hívólag hajladoztak felé. És ő hirtelen megváltoztatta irányát s a tarka mezői virágok közt haladt az uton tovább.

Néhány percz múlva feljutott a domb tetejére, szét nézett köröskörül a tájra, le a domb tövére, hol apró falusi házak helyezkednek el csendes egyszerűséggel. Minden a régi. Szemei keresni látszottak valamit ott a falu közepén; ott a templom mellett egy zöld foyondáros kis fehér házat.

A kis házon megpihen szeme. Arczát valami szokatlan pir futotta át.

— Vajjon mit csinál most? . . . Emlékszik-e még a rég mult időkre . . . vajjon gondolatai közt ott van-e ő is? . . . Hisz' azt fogadta, hogy feledni nem fog . . . Vagy talán . . . vége mindennek??

Ily kétségek közt, nyugtalanul gondolataiba mélyedve halad le a domboldalon. A rég nem látott kedvest viszont láthatni volt most leg-
 több óhajta.

Lépteit meggyorsította.

. . . A távolból még elhalóan hallatszott a haza térő aratók danája:

. . . Ha el vágod kis kezedet
 Ki süt nekem lágy kenyeret.*

Pillanatra megállt s áhitattal hallgatta az egyszerű dalt, az egyszerű aratók ajkáról, kik oly boldogok fáradságos napi munkájuk után is.

Végre leér a dombról, le az utra, mely keresztül vezet a kis falun. Elmélázva tekint fel az égboltra, melyen már akkor kigyuladt a Sirius. Megannyi édes emlékekkel lelkében boldogan néz le a kis templomra, alá.

A gyermekévek jutnak eszébe.

Aztán egy nagyot sóhajtván halad tovább. Egészen besötétült mire oda ért. A csillagoknak miriádja ragyog már ekkor fenn az égen. Az aratók danája sem hallatszik már. Néma csendesség borul a tájra. Csak a távoli faluk kis ércz harangja szól busan.

Ez is a régi! ez is a boldog idők tanuja. Némán, halgatagon áll meg az egyszerű tanítói lak előtt aztán befordult udvarára.

Az udvodon senki, — csak az ócska félszer alatt fekszik a vén Bodri. Ez a midőn meglátja eléje fut s hű ebhez illően szeretettel nyalja a kezét.

E pillanatban kinyílik a kis lakház ajtaja.
 — Róza néni! én vagyok! Ismer-e még?

A néni jobban nézi, szeme elé tartja a kezét, aztán megcsóválja fejét:

— Nem ösmerem!
 — Nem ösmer!? én vagyok a Gábor! . . .

— Gábor!? igen emlékszem már, igen emlékszem, Gábor! hogy alig ösmerlek meg, de hát régen nem láttalak, meg a szemeim is gyöngék, hát nem csoda.

S gyöngén magához öelve, bevezette az ifjut a kis paplakba.

II.

De mért szomorítja meg jó öreg szüleit annyira? mért nem hallgat szavokra? hogy indulhat el egy balga árny után, melyből ha vakon követi — nem lehet többet visszatérnie!

A lány a legnagyobb határozottsággal felelt:
 — Jól tudom, de már rég elhatároztam magam rá, s szándékom meg nem másitom. Hisz' ott a hir, dicsőség vár — itt csak az egyszerű közöny; nem maradhatok tovább, üz a vérem!

— Irén — szólt szerelemittasan az ifju — hát csakugyan elmegy! — nem, nem hihi-tem én azt; álom ez csupán, balga álom, hisz' ön ilyet nem tesz, nem is tehet; szülei halálra búsulnák magukat utána. Azért kérem gondolja meg mit tesz, hisz ön egyetlen vigaszuk, támaszuk öreg napjaikra.

— Szüleim, habár nehezen is, de bele nyugodtak már s én ezt azzal fogom meghá-

Páris, okt. 9. A szociálista lapok Waldeck-Rousseau döntését a munkások győzelmének mondják.

Le Creusot, okt. 9. Ma délután munkásgyűlés volt, amelyben Waldeck-Rousseau miniszterelnök döntését olvasták fel. Azután több beszédet mondtak, amelyekben a döntés igazságosságát konstatálták és ezt a szociális köztársaság győzelmeként ünnepelték. A beszédek élénk tetszéssel fogadták.

Az 1898-iki államháztartás zárószámadása.

A miniszterelnök ma terjesztette a képviselőház elé az 1898. évi államháztartásról szóló zárószámadást.

Az állami számvevőszék jelentését az országgyűléshez az 1898-iki államháztartásról **Rakovszky** István, az állami számvevőszék elnöke bevezető jelentéssel nyújtja be, melyből a kezelés főbb eredményeit következőkben ismertetjük:

Összegezve a költségvetési törvény és külön törvényes felhatalmazás (pót- és rendkívüli hitelek) alapján foganatosított kezelést, következő eredmény mutatkozik:

az előirányzott összes bevétel	501-013 millió frt
a zárószámadásilag előírt összes bevétel	534-920 millió frt
a nagyobb bevétel tehát	33-906 millió frt
az előirányzott összes kiadás	513-186 millió frt
míg az utalványozott összes kiadás	522-161 millió frt
vagyis a túlkadás	8-975 millió frt

Ebből láthatólag a bevételek jelentékeny emelkedésével szemben nagymérvű talkiadások is vannak; s ezek között *igen jelentékeny az előirányzat nélküli kiadások* összege.

Ezen előirányzat nélküli kiadások bruttó összege 15-357 millió forintot tesz; ebből a rendes kezelésre 1-486 millió frt, a rendkívüli kezelés átmeneti részére 11-697 millió frt és a beruházásokra 2-174 millió frt esik.

E szerint a költségvetési törvény és külön törvényes felhatalmazás (pót- és rendkívüli hitelek) alapján előirányozva

volt	12-173 millió frt hiány,
a zárószámadás eredménye szerint mutatkozik	12-759 millió frt fölösleg
s így a kezelés az előirányzathoz képest	24-932 millió frttal kedvezőbben alakult.

A kezelésnek az állam vagyonára hatással bíró főbb mozzanatai a következők:

A kiadásokból fordított a kormány ingatlan és ingó vagyon szerzésére, állami adósságok törlesztésére és oly kiadásokra, a melyekből az államnak készpénz követeléseit támadtak, összesen . . . 88-943 millió frt

viszont a bevételek között vannak olyanok, melyek vagyongyógyozásból erednek s jelesül az ingatlan és ingó vagyonnal, értékpapiroknál, állami adósságoknál és állami követeléseknél összesen . . . 25-962 millió frt

igy egészben véve tisztán . . . 62-980 millió frt az az összeg, mely az 1898. évben utalványozott kiadásokból vagyongyarapításra fordított.

Az állam vagyona az 1898. évben egészben véve tisztán 63-799 millió frttal gyarapodott és értéke az 1898. év végével netto összegben 615-579 millió forint volt.

Állami adósságaink álladéka az 1898. évben tisztán 131 ezer frttal apadt, mely tiszta fogyatkozás a 7-711 millió frt bruttó gyarapodás és 7-842 mill. frt bruttó apadás egybevetéséből áll elő. A bruttó gyarapodás az egyes tárczák körében túlnyomólag beruházási célokra fölvetett adósságok szaporulatát képezi.

Összes állami adósságaink álladéka az 1898. év végével 2-213.011 millió frt.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 3.

Perczel Dezső elnököl, a ki bejelenti a többek között, hogy a Ház határozata értelmében megjelent e hó 6-ikán az aradi gyász-ünnepélyen és ott a Ház koszoruját a szobor talapzatára letette.

Szell Kálmán miniszterelnök benyújtja a 1898. évi zárószámadásokat az állami számvevőszék jelentésével együtt kéri ennek kinyomtatását, szétosztását és a zárószámadási bizottsághoz való utasítását.

A Ház ezt elrendeli

A pénzügyminiszter ur kíván szólni — jelenti aztán az elnök.

III.

Más nap már készen volt az uti felszereléssel; egyedül egy sürgöny nem érkezése adott okot a nyughatatlanságra. Éjfélkor indul a vonat, addig csak megérkeznek.

A lány öreg szüleitől környezve ült a kis tanítói lak előtt az udvaron, várva a sürgönyt. Az öreg szülők arcán az elfojtott fájdalom kifejezése ült. Egyetlen gyermekük ki itt hagyja őket s a ki előtt, mert nagyon szeretik még csak nem is sirnak, remélik, hogy még visszatér szerető szülői karjaiba, aztán az övök lesz megint.

Újra ölelhetik a visszatért gyermeküket! Belenyugodtak, hisz' Istennek akaratja! Ő akarja ezt így, tőle egyformán kell venni, a jól úgy, mint a rosszat.

A lány némán ül, szemei révedező tekintettel pihennek az égen, hol a csillagok ezrei pompáznak. Közönyösen nézi, amint egy csillag lefut az égboltról, amely nem végezve be napi munkáját s megszakitva azt, lehull.

Hisz' csak *egy* csillaggal kevesebb, számba sem jöhet! És nem gondolja, hogy ugyanakkor a földön is kevesebb *egygyel* a halandók, a létért küzdők száma; csak *egygyel*, aki nem végezte még el pályafutását, mert megszakitotta azt egy hideg ólom golyó az élet tavaszán; csak *egygyel*, ki erőszakkal dobta vissza az életét annak, ki lételet adta, hogy balga érzésének lidérczénye mellett letérjen az élet utjáról a halál ösvényére, pályájának delén, a legszebb férfikorban.

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter terjesztette elő aztán expozéját. A miniszter mindenekelőtt rövid pillantást vet a múlt évi államháztartás eredményére. A Ház éljenzéssel veszi tudomásul, hogy az eredmény 27.300.000 forintra kedvezőbb az előirányzatnál. A bevétel 45 millióval volt több a prelliminarenál. Ebből 38 millió a pénzügyi tárczára esik. Az egyenes adók 11 millió forintra, a fogyasztási adók 8 millióval, a bélyeg és illeték jövedelmek 5 millió forintra hajtottak többet. Ez az eredmény, mely főleg az előirányzat óvatosságára vezethető vissza, szerinte megnyugtató.

Áttérve az 1899-iki költségvetésre, megjegyzi, hogy ennek van egy rendkívüli sajátossága. Az nevezetesen, hogy a *közösügyi kiadások* számtétele a már ismert okokból *nincs beállítva*.

A másik nevezetes eltérés, a *koronaértékben* való számitást.

Ezután áttér a költségvetés részletes ismertetésére. Ennek során megemlíti, hogy a *tisztviselők fizetésének* emelésére a *többlet 10 millió korona*. Ez az összeg a mi viszonyaink között nem kicsinylendő és így jogosan tiltakozik ama gyakori állítás ellen, hogy az állam a tisztviselőkért nem tesz semmit. (Helyeslés a jobboldalon.)

Összevonva a főbb eltérések eredményét, a költségvetés mérlege a következőleg alakul.

948.937.257 korona rendes kiadással szemben: 991.724.642 korona rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél: 42.781.385 korona fölösleg mutatkozik. Ellenben a rendkívüli kezelésnél: 103.744.564 korona átmeneti és beruházási kiadással: 62.788.762 korona rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis 40.955.802 korona hiány mutatkozik. Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést 1052.681.821 korona összes kiadással 1053.513.404 korona bevétel áll szemben, vagyis végeredményben 1.831.583 korona fölösleg mutatkozik.

Végezve a költségvetés részleteinek ismertetésével a miniszter a mostani *gazdasági helyzetről* tesz fontos kijelentéseket. A kormány hajlandó a maga erejével és eszközeivel támogatni a társadalom gazdasági törekvéseit. Ezzel nem azt akarja mondani, hogy a kormány helyeselné azt a törekvést, azt az irányzatot, mely mindent az államtól vár. Ezt végszedelmesnek tartja. De igenis az állam bajlandó a maga erejét a társadalommal egyenesíteni. A mi közgazdasági viszonyaink, eltekintve egyes beteges és tulságba vitt spekulácziós ágaktól és a mostani túlnyomólag nem függő okoktól, *igenis egészségesek*, (zajos helyeslés). Ezt a gazdasági viszonyok hosszas és alapos megfigyelése alapján mondhatja (zajos helyeslés).

Ezután a jövő pénzügyi feladatairól és első sorban az egyenes adók reformjáról akar nyilatkozni. Minthogy azonban kissé kimerültnék érzi magát, kéri elnököt, hogy az ülést pár percre függesse fel.

Az elnök az ülést öt percre felfüggeszti. A jobboldal egy része zajosan megéljenezte a pénzügyminisztert.

Szünet után.

Lukács miniszter azt bizonyítja, hogy az adóztatásnál nem az *adókulcsban* van a hiba, hanem a tisztviselő képesség megállapítása nehéz. Az egyenes adók reformjánál az lesz a cél, hogy a szegény néposztály vállairól levegyék a terhet. (Tetszés.) A reform célja lesz az is, hogy a reformot a pótlékokra is átvigyük. (Helyeslés.) Az adóreformnak ki kell terjeszkedni az *adókezelésre* is. Ennek egyszerűbbnek és gyorsabbnak kell lennie.

Ezek után kijelenti, hogy az *általános jövedelmi pótdadó* megszüntetése a földbirtokra 6 millió jövedelem csökkenését jelenti. *A földadó kulcsának* megváltoztatása nem szükséges, nem is jogos, mert nem a kulcs magasságában van a baj, hanem a föld terhének aránytalanságában. Az orvosság tehát a földadó új beosztásában van.

Rámutat a temérdek visszaélésekre, mely a birtokok telekkönyvi átírása nélkül való átadásában van. X. adóssága fejében elárverezik J. birtokát s a kincstár végül mégse kapja meg

lálni, hogy nem feledkezek meg rólok, — szolt erővel a leány.

— Igen de megfedekezett a nekem fogadott szavairól: emlékezzék csak vissza mit nekem fogadott itt a hárs alatt, hogy feledni soh' sem fog, hogy . . .

— Eh! hagyja azt — szolt közbevágyva Irén — gyermekévek, ígéretek: muló árnyak! idővel elfeledjük!

— Igen Irén! — szolt keserűen az ifju — ha így gondolkodik elfeledhet, — de nem úgy én. — Eleget csalódtam — folytató tovább — az életben, hova a ki kilép nehéz küzdelmek és súlyos megpróbáltatások jutnak osztályrésztül és még önnel is csalódnom kellett. Ön nem a régi Irén többé, azt vettem észre első percztől kezdve. Nyitva ön előtt két élett, az egyik a csendes családi boldogság, hol nem várja hir, dicsőség, fényes palota, de várja egy forrón szerető férfi s ennek védelmező ölelő karjai. A másik a festett világ: hir, dicsőség, taps világa — önző hideg karokkal.

Ön ez utóbbit választja, mert ezek ígéretekkel kecsegtetik és ábrándokkal borítják be lelkét.

Most még talán ez édes csáb álom hatása alatt van, de emlékezzék szavamra, az ébredés kínos, keserves lesz. Isten vele!

A lány pedig félkönyökére támaszkodva, a táj szépségének nézésébe merült és ábrándozott fényes jövőről, álmódott hirről, dicsőségről tovább.

adóját. Ezen *kényszer-átiratás törvénybe iglatása* segíthet csak.

A *házbéradónál* a községek és városok új osztályozása szükséges és annak precíz megállapítása, hogy mi tartozik a házadó keretébe.

Érdekes képet festett arra az anomáliára nézve, mely a *házbéradó* és a *házosztályadó* közt van. Sok kis község, melyben 4—500 lakos van s mivel a törvény értelmében, ahol a házak fele bérbe vannak adva, az a község házbéradót (20%-ot) fizet, a kis község ezt kénytelen megfizetni. Ezzel szemben 60—70,000 lakossal bíró városok, ahol nagyjából tulajdon házakban laknak a lakók, csak 12%-os *házosztályadót* fizetnek. Ezen is segíteni fog.

Áttér ezután a *személyi adókra*. Minden fejadó jellegével bíró adót el akar törülni s inkább az új általános jövedelmi pótdadóba veszi fel. Ez 3 csoportra osztatik fel. Az elsőben a díjok, napszámok, cselédek stb. *adómentesek*. A 2. csoportba tartoznak a 300 frton felüli jövedelemmel rendelkezők. Részletesen szól a 3. csoportról, ahol megállapítandó a minimum nagyságát is 300 frtban állapítja meg. Az új *jövedelmi adót progresszív uton állapítja meg* (Helyeslés.) s a III. oszt. kereseti adónál *egy perzent a kulcs s a maximum 5 perzent*. (Eddig 10% volt.)

A harmadosztályú kereseti adó reformja a köztisztviselők alapján fog megtörténni.

Végül az *adókezelésről* szól hosszán s a budgetet elfogadásra ajánlja. (Éljenzés a jobboldalon A minisztert sokan üdvözlök.)

Ezután áttértek a *kérvényekre*.

Több kérvény a földadó leszállítását sürgeti.

Köszeghy Sándor előadó kiadatni kéri a pénzügyminiszternek.

Páder Rezső és *Kossuth Ferencz* a miniszter nyilatkozata után is a földadó leszállítását sürgetik.

A kérvényt kiadták a miniszternek. Számos tihatóság a kóbor cigányok letelepítése ügyében kérelmez.

Az előadó a kérvényeket a bel- és földmívelésügyi miniszterekhez kéri kiadatni.

Páder Rezső és *Polónyi Géza* sürgetik a cigányok elleni intézkedést.

A kérvényeket kiadták a minisztereknek.

A kérvények közt érdekes az öreg honvédek kérvénye, a honvédek igazolási ügyében.

Kossuth Ferencz és *Lakatos László* az igazolási határidő meghosszabbítását kéri.

Szell Kálmán miniszterelnök megfontolandónak tartja a kérdést, melylyel ő maga is foglalkozni fog.

Az 1900. évi állami költségvetés.

1900. évi állami költségvetés részletes ismertetése előtt annak alakí berendezésére vonatkozólag megjegyeztetik, hogy tekintettel a koronaértékben való közkötelező számítás behozataláról, az általános érmeforgalom rendezéséről és a koronaértéknek a jogviszonyokra való alkalmazásáról szóló 1899. évi XXXVI. t. cz. 2. §-ának ama rendelkezésére, mely szerint 1900. évi január hó 1-étől kezdve az összes állami bevételek és kiadások a korona értékben állapítandók meg, jelen költségvetés összes előirányzati tételei korona értékben állítottak be s az előző évi költségvetés tételei is az összehasonlíthatóság céljából *korona értékre* számtattak át.

Minthogy pedig az említett érték arányérték, az abban való közkötelező számítás behozatala a következő változtatásokat tette szükségessé:

Az aranyra szóló állami kiadások és bevételek, amelyek eddig vagy névértékben, mint pl. a közüzemi kiadásoknál és bevételeknél, vagy az aranyagionak külön czim alatt történt előirányzásával voltak az állami költségvetésbe felvéve, jelen költségvetésben a korona érték pénzába szerint, amely szerint *42 arany forint 100 koronát tesz*, kerülnek kifejezésre.

Az 1900. évi állami költségvetés a főbb eredményeket mutatja:

A *rendes kiadások* 948,937,257 koronával vannak előirányozva, vagyis az 1899. évi törvényhozásilag megállapított 921,572,438

koronához viszonyítva 27,364.819 korona emelkedést mutatnak.

Ennek az igen jelentékeny kiadási többletnek kerekösszegben 12 millió koronát kitevő része az *állami üzemek*, főképen az államvasutak, a posta, távirtda és távbeszélő, a dohányjövődék, továbbá a bányászat, valamint a m. kir. államvasutak gépgyára, diósgyőri m. kir. vas- és aczélgyár és a m. kir. vasművek fejlődésének következménye, mely többlet a magasabb összegekkel előirányzott bevételekkel ellensúlyoztatik; kerekszámban 9,500.000 kor. többletet idéznek elő az időközben alkotott, valamint korábban hozott törvények végrehajtásával felmerülő kiadások. Ezek közül különösen felemlítendők az új fogyasztási adótörvények, a bünvádi perrendtartásról és az *állami tisztviselők, altisztek és szolgák* illetményeinek szabályozásáról szóló törvények, mely utóbbi törvénynek ama rendelkezése, hogy az egyes fizetési osztályokon belül a fizetési fokozatok arányosan osztassanak be, jelen költségvetés keretén belül már teljesen végrehajtatott. Az ezek után fennmaradó 5 $\frac{1}{2}$ millió korona többlet a közigazgatási, közbiztonsági s honvédelmi kiadások növekedése, a közművelődési intézmények elodáthatlan fejlesztése és főleg a különböző közigazgatási ágazatoknak a kedvezőtlen helyzet által is indokolt támogatása és megerősítése folytán válik szükségessé.

A főbb eltérésekre szorítokozva a jelen előirányzatban:

36.180 koronával apad az országgyűlés szükséglete a *delegációknak* Budapesten leendő üléséről való tekintettel.

A magyar korona országainak a közügyi rendes szükségletekhez való hozzájárulása egyelőre s addig, míg a közös kormány előterjesztései alkotmányos tárgyalás alá kerülnek, az *előző évivel egyező* összeggel vétettek fel.

626.281 koronával emelkedik az *állami adósságok* szükséglete.

Habár az uralkodó európai *kamatlábviszonyok* mellett *alig van kilátás arra*, hogy a közel *jövőben* 3 $\frac{1}{2}$ %-os kamatozása kötvények elfogadható feltételek mellett kibocsáthatassanak, a vasuti beruházási czélokra netalán kibocsátandó kötvények kamatszükségletének előirányzásánál mégis az *eddiggi eljárás* követetett. Ha ugyanis a jelzett beruházások céljaira esetleg magasabb kamatozása állami kölcsön kibocsátása válnék szükségessé, erre nézve, nemkülönben a kamatszükséglet fedezésére nézve, a törvényhozás külön elhatározása lesz kieszközlendő.

597.173 koronával emelkedik az egyes tárcákat terhelő kölcsönök szükséglete, főleg a vallás- és közoktatásügyi és a honvédelmi építkezések céljaira felvett s az illető előirányzatokban részletesen ismertetett új kölcsönök törlesztésére szükséges összegek következtében.

550.000 k.-val emelkednek a *vármegyék közigazgatási*, árva- és gyámhatósági kiadásai, mert a vármegyei adminisztráció ellátása alá tartozó teendők állandó növekedése mellözhetlenné teszi a személyzetnek megfelelő szaporítását s mivel az ily állások szervezésével felmerülő kiadások fedezésére a vármegyék elegendő jövedelemmel nem rendelkeznek, ennél fogva ugy a személyi és a növekedő dologi kiadásokról, valamint a közigazgatás céljaira szolgáló vármegyei épületek kijavítására és elkerülhetlen kikövitéséről — a közigazgatás fontos érdekeire való tekintettel gondoskodni kell.

76.000 k.-val emelkednek a *színművészeti* kiadások, főleg a m. kir. operaház és a budapesti nemzeti színház állami javadalmazásának elkerülhetlen felemelése következtében.

346.154 k.-val növekednek a *közegészségügyi* kiadások főleg az állami elmegyógyintézetek dologi szükségleteinek, továbbá a közkórházakban s egyéb gyógyintézetekben nagyobb számban elhelyezett elmebeteg után fizetendő ápolási költségek szaporodása és a legutóbb kibövitett pozsonyi országos kórház kiadásainak emelkedése következtében.

164.867 k.-val növekszik a m. kir. *csendőrség* szükséglete.

114.535 k.-val emelkednek a fő- és székvárosi m. kir. *államrendőrség* kiadásai, azon személyszaporítások következtében, melyek az

1900. évi január hó 1-én életbe lépő bünvádi perrendtartásról szóló törvény intézkedései által a m. kir. államrendőrségre háruló teendők és a rendőrségi számvevőség szervezése következtében szükségessé válnak.

Egészen véve 6.475.756 k.-val emelkednek a *pénzügyi* tárcza kiadásai.

190.700 k.-val emelkedik a *pénzügyigazgatóságok* szükséglete, mert *egy új pénzügyigazgatóság felállítás* van tervbe véve, továbbá a nagyobb felelősséget viselő pénzügyigazgatók közül 2 a VI. fizetési osztályba sorolattik s mivel a folyton szaporodó teendők akadálytalan ellátása végett a fogalmazási és számvevőségi személyzetet mérsékelt számban szaporítani kell.

103.885 k.-val több van az *adóhivatalok* szükségletére előirányozva, mert a pénzügyi adminisztráció rendezésére nézve felállított tervnek további végrehajtásaként 1900. évben *6 új adóhivatal* felállítását szándékolttatik.

531.698 k.-val emelkedik a *pénzügyőrség* szükséglete, mert a fogyasztási adókra vonatkozólag hozott újabb törvények *sikeres végrehajtása céljából* a pénzügyőrségi személyzet létszámát 1 pénzügyőri főfelügyelővel, 1 pénzügyőri főbiztossal, 9 pénzügyőri biztossal; a legénységet pedig 362 fővel szaporítani kell.

1.506.079 k.-val magasabban vannak előirányozva a dohányjövődék kiadásai.

1.175.578 koronával emelkednek a *fémkohászat* és 591.908 koronával a m. kir. *államvasutak gépgyára*, a *diósgyőri* m. kir. vas- és aczélgyár és m. kir. vasművek kiadásai, melyek főleg üzemi természetűek.

A *kereskedelmi* tárcza összes több szükséglete 7.065.465 korona.

61.460 koronával emelkedik az államépítészeti hivatalok szükséglete, mert a *vármegyei* utalózatnak, különösen a *hadászati utaknak* fejlődésével kapcsolatos műszaki teendők kellő elláthatása a műszaki személyzet szaporítását teszi szükségessé.

298.000 korona több kiadás van a *közutakra* felvéve.

56.439 koronával több kiadás van az *ipari és kereskedelmi szakoktatásnál*.

290.628 koronával növekszik a kiadás az ipari és kereskedelmi czélokra, az *erőteljesebb iparfejlesztési tevékenység*, nemkülönben az ezzel szorosan összefüggő munkásügyek ellátásából.

18.518 koronával emelkedik az *iparfelügyelet* szükséglete, az iparfelügyelők létszámának ugy iparfejlesztési, mint munkásvédelmi tekintetekből történt szaporítása folytán.

A *posta, távirtda és távbeszélő szükséglete*, a forgalomnak örvendetes emelkedése, nemkülönben új postahivatalok felállítás, valamint egyes postahivataloknak távirtdával, illetve távbeszélővel való ellátása következtében emelkedik 1.433.200 koronával, mely több szükséglet azonban a nagyobb bevételek által ellensúlyozva van.

Ugyancsak a forgalom nagymérvű emelkedése folytán szaporodnak 315.280 koronával a *postatakarékpénztár* kiadásai is, melyek azonban átfutó jellegűek és szintén fedezetet találnak az intézet nagyobb bevételeiben.

4.370.546 koronával növekszenek a m. kir. *államvasutak* kiadásai. Ugyanis a vasut üzem általános fejlődése szükségessé teszi egyrészt, hogy a forgalom biztonsága és a szállító képesség fokozása által megkívánt *berendezések és létesítmények* fejlesztessenek, másrészt, hogy a forgalom lebonyolítására oly *személyzet létszám* álljon rendelkezésre, mely lehetővé teszi, hogy a szolgálattal járó terhes teendők a személyzet túlterhelése nélkül szabatoság és kellő gyorsasággal meggyőzhető legyenek.

Evégből részben a személyzeti létszám szaporítása, részben az üzemi kiadások emelése vált szükségessé. Ellensúlyozva van azonban a több szükséglet, a forgalom fejlődésével kapcsolatosan e czimnél várható nagyobb bevételek által.

Összesen 2.341.908 k.-val emelkednek a *földművelésügyi* tárcza kiadásai.

538.700 k.-val növekednek az *állami erdők* és az állami kezelésbe vett községi erdők kiadásai, főleg az 1898. évi XIX. t. cz. folytatóságos végrehajtása és az üzemi kiadások emelkedése következtében.

50.000 kor. többlet irányoztatik a *kopár területek befásítására*, mivel a befásítás körül megindult örvedetes mozgalom a csemetekertek számának és kiterjedésének növelését teszi kívánatossá.

Összesen 357.768 k.-val emelkednek az *állami lötenyészintézetek* kiadásai.

126.468 K.-val emelkednek a *gazdasági tanintézetek* és mezőgazdasági ismeretek terjesztésére fordítandó kiadások, főleg a budapesti állatorvosi akadémiának főiskolává történt átalakítása, a debreczeni gazdasági intézetnek Pallagra való kitelepítése és a már felállított földmives iskolák fokozatos fejlesztése következtében.

382.510 k.-val több szükséglet mutatkozik az *állattenyésztés*.

70.251 k.-val többlet mutatkozik a *kulturmérnöki* hivatalok előirányzatánál egy új *kulturmérnöki hivatal* tervbe vett felállítására. következtében.

47.870 k.-ral többlet vétetett fel a *szőlészet és borszat* céljaira, mely többlet a felügyelői állások szaporítására, a vinczellér iskolászat nagyobb számban látogató tanulók élelmezésére végre az okszerű borkezelés előmozdítására szükségeltetik.

46.356 k.-val emelkednek a mező- és közgazdaság különböző ágainál felmerülő kiadások, főleg a *méhészet* nagyobb mérvű fejlesztése, a *gyapjuminősítő* intézet megfelelő felszerelése és a sörárpa köztermelésének fejlesztésére és általánosítására irányuló intézkedések következtében.

90.390 kor. több szükséglet jelentkezik a *kertészet-, gyümölcsészet* és fatenyésztésnél, főleg a *lelkészi és néptanítói fatenyésztési tanfolyamok* nyitása, a kertészet egyes ágainak emelése s különösen a gyümölcsértékesítés előmozdításával felmerülő kiadásokra.

51.330 k.-val emelkedik a kiserleti ügy és *káros rovarok elleni intézkedések* szükséglete, a vegykiserleti állomások személyzetének mérsékelt szaporítása és dologi kiadások emelése és a mezőgazdasági múzeum elhelyezésére szükséges helyiségek kibérlése következtében.

95.200 k.-val magasabban vannak előirányozva a *selymentenyésztés* kiadásai, mert annak örvedetes fejlődésével a gubó válogatási és gondozási költségek emelkednek és mert a nyers anyag feldolgozása érdekében a fonódák szaporítása elkerülhetetlen.

Egészben véve 3.187.524 k.-val magasabb összeggel irányoztatnak elő a *vallás- és közoktatásügyi* miniszterium rendes kiadásai a mi az, tárca körébe tartozó intézetek elodázhatlan fejlesztésére, nagyrészt azonban korábbi törvények intézkedésére vezethető vissza.

131.461 k.-val emelkednek a *gymnasiumok* s 34.891 k.-val a *reáliskolák* szükségletei, mert a folyó évben szaporításként felvett személyzetnek illetményei, melyek az évnél csak egy részére vétettek számításba, az egész évre kiegészítendőek voltak s mert *egy gymnasium* és *egy reáliskola államosítása* van tervbe véve, végül mert számos tanintézetnél a tanulók szaporodása párhuzamos osztályok felállítását teszi szükségessé.

111.400 k.-val magasabb összeg irányoztatik elő a felekezeti törvényhatósági és községi *középkolák segélyezésére*, e segélyek mérvére nézve szerződésileg elvállalt kötelezettségek alapján.

Összesen 1.436.000 k.-val emelkednek a *népnevelés* kiadásai, mert a folyó évben felállított 200 népkolák, valamint a többi intézetnél szaporításként felvett személyzet szükségletei, melyek az évnél csak egy részére vétettek számításba, az egész évre kiegészítendőek voltak, továbbá mivel az 1900. évben *újabb 200 népkola felállítás* van tervbe véve s a meglévő különböző iskoláknál szükséges felsőbb osztályok megnyitása a személyzet szaporítását, valamint a dologi kiadások emelését nélkülözhetetlenné teszi, mivel a tanító és tanítónő képzőintézeteknél a növendékek számának folytonos emelkedése következtében különösen a közoktatási költségeknek emelését megelőzni nem lehetett. Lényeges, 600.000 k. emelkedést idézett elő e csoportnál a felekezeti és községi iskolák tanítói részére az 1893. évi XXVI. t.-cz. alapján folyósítandó illetmény kiegészítés.

Összesen 108.000 k.-val emelkednek a

különböző szakiskolák szükségletei, főleg az iparos tanulók iskoláinak, az állami felsőbb kereskedelmi iskolák és a bábaképezdek állandó fejlődésére való tekintettel.

88.000 kor. többlet vétetett fel az országban már létező *vidéki múzeumok és könyvtárak* gyarapítására és népkönyvtárak létesítésére és 22.000 k.-val emelkednek a magyar nemzeti múzeumnak, főleg a gyűjtemények megfelelőbb elhelyezésével felmerülő kiadásai; végül

200.000 kor. többletet kellett előirányozni a *lelkészi jövedelem kiegészítéséről* szóló 1898. évi XIV. t.-cz. 2. és 10. §-a értelmében engedélyezendő segélyekre, mivel az e célra felvett hitel elégtelennek bizonyult.

Az *igazságügyi tárca* rendes kiadásai összesen 2.595.172 k.-val emelkednek.

A *honvédelmi tárca* rendes kiadásai 1.620.499 k.-val emelkednek, mely összegből 223.286 k. a *honvéd nevelő- és képző* intézetekről szóló 1897. évi XXIII., valamint a *honvédménház kibővítéséről* szóló 1899. évi XXVIII. törvénycikkek végrehajtásának következménye, 215.000 k. többlet igényeltetik az 1899. évben rendszeresített *létszám-emeléssel kapcsolatos illetményekre*, melyek csak 8 hónapra vétettek számításba s az egész évre kiegészítendőek, a fennmaradó többlet — a honvéd hadbíróóság, hadbiztoság és számellenőrzés folytatólagos fejlesztésére szükséges emelkedésektől eltekintve — oly kiadásokra esik, melyek a 6 évi program megvalósítása után a szervei határozmányok értelmében mellőzhetőek nem voltak.

A *rendkívüli kiadások* (átmeneti kiadások: és beruházások) 103.744.565 k.-val, vagyis az 1899-ik évre törvényhozásilag engedélyezett 84.932.454 k.-val magasabb összegben vannak előirányozva.

A jelentékenyebb változások a következők.

Összesen 1.034.635 k.-val emelkednek a *földmívelésügyi* tárca rendkívüli kiadásai, főleg az 1896. V. t.-cz. folytatólagos végrehajtása *szőlőoltványoknak* nagyobb mérvben való előállítására, a *telepítési* ügy fejlesztése s a Párisban tartandó *nemzetközi kiállítás* alkalmával rendezendő állatkiallítás költségeinek fedezése folytán, azonkívül nagyobb szükséglet igényeltek a ménesbirtok-gazdaságoknál az újonnan létesítendő bukin-palánkai csikótelepnél és a felállítandó szőlészeti kiserleti állomásnál.

Összesen 2.145.634 k. többlet mutatkozik a *vallás- és közoktatásügyi* miniszterium rendkívüli kiadásainál, ebből 212.600 k. mint átmeneti kiadások a felekezeti, törvényhatósági és községi középkolák fokozottabb segélyezése és a létesítendő *szépművészeti múzeum* anyagának gyarapítására vétetett fel, míg 1.932.960 k. többlet fog szükségeltetni a különböző *egyetemi, középiskolai és népnevelési* intézeteknél már el nem odázható építkezésekre valamint a szépművészeti múzeum épületénél megkezdendő munkálatokra.

Átérve a *bevételekre* a rendes bevételek 991.724.642 k.-val, vagyis az 1899. évre törvényhozásilag megállapított 964.928.074 k.-val szemben 26.796.568 k.-val magasabb összeggel irányoztatnak elő.

A jelentékenyebb eltérések a következők: 17.506.912 k.-val *magasabb összegben* vétetnek fel a pénzügyi tárca bevételei, mely összegből 1.034.600 k. az *egyes adókra* esik és pedig emeltetett a házadó 300.000 k.-val, a keresetadó 300.000 k.-val, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója 174.800 k.-val és a tőkekamat és járadék-adó 259.800 k.-val, mely csekélyebb összegű emelés a megelőző évi zárszámadás eredményeivel teljesen indokolva van.

A *fogyasztási és italadók* bevételei tekintettel az említett adónemekre vonatkozólag legújabbán alkotott törvények végrehajtásából várható többletekre összesen 83.10.000 k.-val emeltettek, ezenkívül emeltettek a bélyeg és jogilleték, valamint a díjak bevételei összesen 2.570.900 k.-val, a dohány- és sójövendékből várható bevétel 3.808.300 k.-val, mivel az említett ágazatot eddigi eredményei ezt az előirányzást indokoltá teszik, A bélyegilleték előirányzatába 440.000 k. mint új tétel vétetett fel az értékpapír forgalmi adóból várható bevételként.

Végül a különféle bevételek 1.156.118 k.-val magasabban irányoztatnak elő a különböző állami követelések utáni kamattjövendelem emelke-

dése és az *osztrák-magyar bank tiszta jövedelméből* az 1899. évi XXXVII. t.-cz. értelmében Magyarországot megillető résznek felvétele következtében.

A kereskedelemügyi tárca rendes bevételei 6.889.272 k.-val magasabban irányoztatnak elő, mely többlet majdnem kizárólag a *posta, távirtda és távbeszélő* és a m. kir. államvasutak üzemére esik. A posta, távirtda és távbeszélő bevételei 1.780.000 kor. az államvasutaké pedig 4654 k.-val emelkednek; mindkét bevételi emelkedés a növekedő forgalommal kapcsolatosan a legutóbbi évek zárszámadásainak eredményei alapján irányoztatott elő A most említettek kivül még 321.400 k.-val emelkednek a m. kir. postatakarékpénztár és 76.000 k.-val a szabaddalmi hivatal bevételei.

96.662 k.-val növekszenek a vallás- és közoktatásügyi tárca rendes bevételei, főleg a felsőbb tanintézeteken *fizetett tandíjaknak csekély mérvű felemelése*, a tanárokat megillető tandíj jutaléknak szabályozása és egyéb tandíj jövedelmeknek emelkedése következtében.

Összevonva a fentebb ismertetett főbb eltérések eredményeit a költségvetés mérlege következőleg alakul:

948.937.257 kor. rendes kiadással szemben	
991.724.642 >	rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél.
42.787.385 >	fölösleg mutatkozik.
Ellenben a rendkívüli kezelésnél	
103.744.564 kor. átmeneti és beruházási kiadással	
62.788.762 >	rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis hiány mutatkozik.
40.955.802 >	hiány mutatkozik.
Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést	
1052.681.821 kor. összes kiadással	
1054.513.404 >	bevétel áll szemben, vagyis végeredményben
1,831.583 kor.	fölösleg mutatkozik.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Október 16. 17. Jegyzővizsgálat a megyeházán
Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.)

Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédkiegészítő parancsnokságnál reggel 8 órakor.

* **A Gimnázisták a múzeumban.** A prem. r. főgimnázium VI., VII. és VIII. oszt. tanulói **Tóth-Szabó Pál** történettanárral vezetésével mintegy 80-án, szombaton d. u. 3 órakor megtekintették Feszty Árpádnak képét a megyeház nagytermében, ahol a kíséző tanár megmagyarázta a képet. Ugyancsak megtekintették vasárnap d. e. 11 órakor a múzeum képtárát, ahol a kíséző tanár bemutatta a XIII. XIV. és XV. század festményeit, domborműveit. Különösen Bernardin Luini, Passaroti és Bassanonak a múzeumban meglévő képeit. A tanár ur rendkívül érdekes előadását a lelkes ifjúság élénken megéltette.

* **A megyék és az állami javadalmazás.** A m. kir. belügyminiszter megküldte Biharvármegyének a magyarországi vármegyék közigazgatási árva- és gyámhatósági bevételeinek és kiadásainak kimutatását, melyben az állami javadalmak is helyet foglalnak. E kimutatásból a következő érdekes adatokat közöljük: A megyék költségvetésében a javadalmak túlnyomóan nagy szerepet játszanak s mellette a pótdadók elég csekély részt foglalnak el. A legnagyobb terjedelmű, nagy forgalmu s nagy lakossági létszámmal bíró megyék a legnagyobb javadal-

mazásban részesülnek. Az összes állami javadalmazás 5,807,465 frtot tesz ki. Biharvármegye e kimutatás szerint szükségletét 166726 frt állami javadalommal, 21,803 frt megyei pótdalával, 1680 frt utadával s más kisebb jövedelmekkel fedezi. Előkelő helyet foglal el az állami javadalmazás tekintetében, a mit akkor látunk be teljesen, ha e tekintetben áttekintjük a maximum és minimumokat. Legnagyobb javadalmazásban részesül az ország mind lélekszám, mind forgalom és kulturális tekintetben első vármegyéje Pestvármegye, kap az államkincstártól 217,918 frtot, utána következik Torontál vármegye 182906 frttal, Bács-Bodrog vármegye 180,620 frttal, negyedik Biharvármegye, utána következik Krassó-Szörény vármegye 151,110 frttal, Temes vármegye 142,865 frttal, Nyitra vármegye 141,850 frttal stb. Legkisebb a javadalma Ugocsa vármegyének 48,586 frt. A közigazgatás államosítása nélkül is tehát tényleg az állami hatáskör igen kiterjedt, a midőn az állam a vármegyék háztartásában és a főispáni hatáskör által oly nevezetes szerepet játszik.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Irinyi Gerő nagyszalontai járásbírói irnokot a mármaros-szigeti törvényszékhez irodatisztá névezte ki.

* **Damjanich özvegye Ugronhoz.** Az Aradon összegyűlt küldöttségek Ugron Gábor indítványára kegyeletes tisztelettel sürgőnyt küldtek Damjanich özvegyéhez. Méltó volt e megemlékezés az iránt, ki férjében mindenét vesztette a szabadság harc után, ki hűen megtartotta az özvegyi fátályt, ki egészen bírta azt a nemes szívet, melyet csak a haza tudott elszakítani tőle. Erre a sürgönyre válaszul, Damjanich tábornok özvegye ezt a szép levelet írta Ugron Gáborhoz:

Lelkes hazafi!

Lesújtott bánatomból kiemelt a kegyelet hangja.

Lélekben leborulok a hazafias érzelemtől átszellemült nemzetem nagysága előtt, kik kegyelettel zárandokolva, fölkeresték a szent földet, hola tizenhárom vértanu megdicsőült szelleme áldva tekintett hű honfitársaira.

Áldva legyen emléük! Áldva a szent hely poraik felett!

Isten áld meg a magyart! Hálásan köszönöm a meleg hazafias üdvözlést, benső érzéssel, mindannyiokat együtt.

Fogadja szeretett hazafi meleg kézzorításomat.

Vagyok kiváló tisztelője

Budapest, 1899. okt. 8.

Damjanich János özv.

* **A város megnyert pere.** Glac Vilmos volt városi pénztárnok Lukács Györgynek, Nagyvárad város egykori polgármesterének egyidőben egy takarékpénztári könyvet adott át tiszti biztosítékul. A mint az irattárban talált elismervény bizonyítja, a midőn Glac Vilmos megszűnt pénztáros lenni, vissza is kapta a betéti könyvecskét s ennek dacára ő a várost perrel támadta meg, azt állítván, hogy igaz ugyan, hogy az elismervényt ott hagyta, de a betéti könyvecskét nem kapta meg. A nagyvárad kir. törvényszék az ügyet a város javára döntötte el, Glac Vilmos volt pénztárost pedig perével elutasította, mert az elismervény ellene bizonyít, állítása mellett pedig nem tud elegendő bizonyítékot felhozni. A várost e perben Dús László t. főügyész képviselte.

* **Névmagyarosítás.** Zupcsán László nagyvárad kir. lakos vezetéknévét Dunai-ra magyarosította.

* **Házasság.** Oszterlamm Errő kolozsvári állami erdészjelölt, Oszterlamm Ármán nagyvárad kir. erdőfelügyelő fia, az elmúlt szombaton esküdt örök hűséget Kétegyháza Megele Béla uradalmi intéző szép és kedves leányának Erzsikének.

* **Az első kiutalás a színházépítésnél.** Kevésbé gyors haladással is már ma a párkányi jutnak a színházépítésnél, egyes oldalainál már be is végezték a párkányt. Ez alkalomból a városi tanács tegnap rendkívüli ülést tartott, melyen Rimánóczy Kálmán és társainak az építési költség első részletét 59,600 koronát a szerződés értelmében kiutalta.

* **Megerősített alapszabályok.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a belügyminiszter a somos-ujfalui r. kath. olvasó-egylet s a szent-endrei r. kath. legényegylet alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

* **Kikerestelkedés.** Szántai Sándor izr. vallású békés-szt.-andrás lakos f. hó 5-én a békés-szt.-andrás plébánia templomban fölvette a keresztséget. A szertartást dr. Dunay Alajos plébános végezte s azután Szántai Sándort megeskette nejével, mert csak polgári uton voltak egybekelve. A szertartás végeztével a plébános beszédet intézett az új párhoz s figyelmeztette őket keresztyéni kötelességeik teljesítésére és végül frigyükre Isten áldását kérte. A keresztapák és násznagyok Ludvig János és Majoros Ferencz voltak.

* **A vértanu ünnep Budapesten.** Vasárnap délután Budapesten rendeztek gyászünnepélyt az ötven év előtt kivégzett vértanuk emlékére. A gyászünnepély kedvező időben folyt le óriási embertömeg jelenlétében. A gyülekezés a lerombolt Ujépületnek azon részén volt, ahol Batthányi Lajost Magyarország első miniszterelnökét agyonlőtték. Az ünnepélyen képviseltette magát a főváros majdnem minden egyesülete, de ott voltak az öreg honvédek is. Félháromkor indult el a menet a temetőhe. Utközben hazafias dalokat énekeltek. A temetőben a Batthányi mauzoleum gyászpompában ékeskedett. A mauzoleum bejáratánál volt felállítva az emelvény a szónokok részére. A temetőben már nagy közönség várta az érkezőket, ott volt Bathányi Ilona grófnő is, a vértanu leánya. Az első beszédet Gara József lapszerkesztő mondotta, utána Kossuth Ferencz beszélt. Illyés Bálint egy hazafias versét szavalta el. Majd Holló Lajos mondott beszédet. Végül Molnár Jenő beszélt a 48-as kör nevében. A beszédek után megkezdődött a koszorúk letévése, melyeknek száma meghaladta a huszonnégyet. Az ünnepély a legnagyobb rendben folyt le, csak egy kisebbszerű tüntetés volt a kivonuláskor az opera előtt. Az operán ugyanis nem volt gyászlobogó kítűzve, amiért is az opera igazgatóságát megabczugolták.

* **Joghallgató és rendőrkapitány.** G. nagyvárad kir. joghallgató tegnap egy különös hangu idézvényt kapott Gerő Ármán rendőrkapitánytól, hogy Sch. A. ügyvéd panasza folytán kihágási ügyben a törvényes következmények terhő alatt d. u. 3 órakor jelenjék meg, mert különben stb. Ez az idézvény eszébe juttatja az illetőnek még az összes zajosabb hazavonulásait is, meg volt győződve, hogy bizonyosan valamelyes tudtán kívüli kis galiba miatt hívják. Pedig csalódott, mert egészen más dolog forgott szóban. Az illető joghallgató ur másfél évig dolgozott Sch. A. ügyvédi irodájában és most jobb kondíció, miat azt ott hagyta. Ez volt az a szörnyű kihágás, a mi miatt felcizálták. A rendőrségnél Gerő kapitány és a panaszos ügyvéd várták. A jogász helyes érzéssel mindenekelőtt azon kihágás után tudakozódott, a mi miatt felhívták. A panaszos ügyvéd ugyan csak bele is melegedett erre a feleletbe, einevezte hálátlannak a fiatal embert, a miért

ott hagyta az irodát, kapacitálta, hogy térjen vissza és kesergett csakugy mint Máriaus Karthagó romjain. A fiatalember azonban egyre hajthatatlanabb lett még akkor is, a midőn nem az ügyvéd, hanem már Gerő kapitány retteneteskedett az iroda érdekében — sőt egy kevésbé már dühös is lett, mikor a rendőrkapitány olyas ifjúkori könnyelműséget is emlegetett és erőlyesen követelte a kihágás megnevezését, a miért megidéztek, minthogy pedig kihágást nem sikerült felfedezni — a békéltetési eljárás eredménytelenül véget ért, a rendőrségi paczni pedig elcseppent.

* **Szönyeg-szövészet Nagyváradon.** Egy új keresetforrással lett gazdagabb városunk; a keleti szönyeg szövészetet, mint ipartelep, honosította meg a »Nagyvárad Nőiipariskola« igazgatósága. Ez idő szerint 20 növendéket képez ki, a kiket állandóan alkalmaz. Készítményeit itt: a Fábri testvérek, Budapesten: a kereskedelmi muzeum fogja forgalomba hozni

* **Izr. hitközségek temető-ügye.** A köztemető rendezése alkalmából történt, hogy a neolog izr. hitközség külön temetőt kért magának, a mit meg is nyert. Az orth. izr. »Szent Egylet« most fellebbezett a belügy- és kultuszminiszterekhez a neolog hitközség külön temetője ellen. A Chevra Kadischa ugyanis a két hitközség tagjainak a sírhelyeket eladta és most a neológok külön temetőjével ezt a hitközséget elvesztette. Fellebbezését a jótékony cél gyakorlatának és a lelkiismereti szabadságnak hangoztatásával okolja meg.

* **Zárlat.** Mező-Telki községben és Zathureczky István kőaljai birtokán a sertésvesz fellépett; ennél fogva Biharvármegye alispánja, ill. Bérczy Imre élesdi főszolgabíró a nevezett helyekre a sertés zárlatot elrendelte és értesítette erről Nagyvárad város közönségét.

Csendélet a viczinálison.

Mulatságos epizód történt a minap a b—i viczinálison, mely kedélyesség tekintetéből ritkítja párját és igen emlékeztet ama boldog patriarkális korra, midőn apáink a tiszteletreméltó eszézőkön bimbálódzva nem egy tragikomikus kalandnak lettek részesei.

Egy ilyen fölötté érdekes uti kalandról akarunk most referálni, mely hivatalos leendő ama bizonyos helyi érdekű vasut már eddig is nagyra nőtt dieshymnuszát egy újabb versszakkal gazdagítani.

Történt pedig ez a kamerunban is beesületet valló esemény illetéknépen:

A leáldozó nap búcsúsugara »tüzet rakott már a felhőben« s magikus fényt áraszt a —v. a—i vasuti állomás szerény hajlékára, nemkülönben az állomás előtt posztpon álló főnök hivatalos szigorú redőkebe szedett arczára, midőn a hosszú utban elfáradt, lihegő vonat nagyot zökkenve az állomási épület előtt megáll.

A jelentéseket átvenni, azt az egy szál utast a kocsiába betuszkolni, egy perc műve lett volna rendes körülmények között; de most az egyszer nem így történt, mert hát véletlenül föl tetszett tekinteni az áll. főnöknek a raktár előtti akáczfára s ott nem csekély ámulattal egy zsongó méhrajt fedezett fel, melyet egyszerűen már csak otthagyni nem lehetett, ha mindjárt egy pár percznyi késést szenved is miatta a vonat, — mi utóvégre is nem valami nagy baj.

Intett tehát a kalauznak, ki szenvedélyes méhész birében áll és figyelmezteti a gazdag méhrajra, mely sötét fátyol gyanánt borítja az akáczfát.

Nagyot dobbant erre a vonatvezető szíve s nem lenne igaz méhbarát, ha nem értette volna módját, hogyan kell a gazdag zsákmányt lefűlelni! De hát uramfia, mibe? Mikor nincs se kas, se kosár; — no de nem azért vasuti valaki, hogy a válság idején magán segíteni ne tudna; ott van a mozdonyon lógó veder, csak le kell emelni s a rajt bele rázni, mi mindössze csak gyerekjáték!

Ugy is történt.

Ámde meg van írva — valamelyik német költő mondta — hogy nem lehet a pálmák alatt büntetlenül járn; így történt ez, sajnos, itt is! Fára mászni csak tud sok ember, egy vedret nem nehéz magával vinni, de mikor a méhraj a megrázott ágról a vederbe hull, a veder azután felborul, hát akkor

az a bolondos kis jószág — a méh sem veszi tréfára a dolgot és bosszút áll megtámadóján, de meg azokon is, kik kibiczelők módjára a fa körül meszlik szemeiket és nem nézi ki fia vagy.

A következményeket könnyű elgondolni. Általános lett a riadalom és vad futás.

A kalauzt össze-vissza szurkált arccal, ugorka módjára nőtt orral alig lehetett a dühöngő furiáktól megszabadítani, a mozdonyfűtőt pedig a közeli kukoriczából félig megvakulva kellett kivonszolni s jó időbe került, míg az utazó közönség nagyját és apraját — már kit hogyan — ép bőrrel, vagy ökölnyi daganattal össze lehetett szedni és továbbítani.

Ugy halljuk, hogy a vonat mindössze csekély *egy órányi* késéssel, az utasok ezer meg ezer áldásaitól kísérve, végső állomására érkezett, — ahol egyébként ugyis be van deszkázva a világ.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai mentő-egyesület. Nagyvárad előkelő hölgyei vasárnap d. e. a megyeház termében értekezletet tartottak, melyen a Nagyváradon létesítendő mentőegyesület javára rendezendő multság tervezetét tárgyalták.

A tanácskozáson a nagyváradai társaságnak számos férfi tagja is megjelent. Ott volt többek közt *Váradai Antal* dr., a kiváló költő s a színiakadémia igazgatója. Az értekezleten *Mezey Vilma* urnő és *Huzella Gyula* elnökölt, kiket a *Nagyváradai Vörös-Kereszt Egyesület* választmánya kért fel a terv kivételére. Ott volt *Ritowald Zsigmondné*, *Cseresnyés Albertné*, *Grunwald Henrikné*, *Winkler Lajosné*, *Váradai Antalné*, *Batig Ferenczné*, özv. *Knapp Ferenczné* és *Szunyogh Lórádné*; továbbá *Cseresnyés Luiza* és *Ilona*, *Giraud Vilma*, *Marienescu Délia*, *Sipos Elza*, *Váradai Aranka*, *Király Klárka* és *Winkler Mártha*, valamint *Mezey Mihály*, *Schöpflin Ágoston*, *Váradai Antal* dr., *Winkler Lajol* és ifj. *Váradai Antal*.

Huzella Gyula nyitotta meg a tanácskozást, ki fölkérte az értekezlet tagjait, hogy a *nagyváradai mentőegyesület* megteremtése érdekében rendezendő műkedvelői vagy egyéb érdekes jövedelmes előadásokra vonatkozólag terjesszék elő vélekedésüket.

Többen szólaltak fel erre a tanácskozás során. A vélemények oda konkludálnak, hogy az ilyen előadások rendezése, de leginkább előkészítése huzamosabb időt igényelne, az idő pedig rövid erre, sikerre meg ez okból nem lehet kilátás. Több igen érdekes tervet vetettek föl, ám mindegyik terv kivitele éppen az idő rövidsége okáért akadályokba ütközik.

Az értekezlet végre felkérte az elnökséget, hogü alakítson előkészítő bizottságot, mely a terv eredményes kivételére nézve tanácskozzék és alkalmas időben gondoskodjék a terv végrehajtásáról.

A nagyváradai izr. nőegylet választmányi ülése. Vasárnap október hó 8-án tartotta meg a nagyváradai izr. nőegylet évnegyedes választmányi ülését, elnöke: özv. ifj. *Schwarz* Ábrahámné lakásán. Az ülésen jelen voltak *Ince* Lajosné, *Schütz* Albertné alelnökök, *Steinthal* Sándorné pénztárnok, dr. *Bartha* Jánosné, dr. *Grósz* Menyhértné, *Krasznainé* F. Mari, *Lőrincz* Mihályné, dr. *Mihelyi* Lajosné, ifj. *Moskovits* Mórné, id. *Schwarz* Ferenczné, *Schwarz* Bertalanné, *Schwarz* Blanka és dr. *Weisz* Mártonné választmányi tagok és védhölgyek, dr. *Sarkadi* Lajos titkár. A választmányi ülés mindenek előtt elhatározta, hogy néhai *Follák* Edéné által a nőegyletnek hagyományozott házat, mely e hó 6-ikán az egylet korlátlan tulajdonába jutott, renováltatja és e célból felhatalmazta az elnökséget, hogy az egylet vagyonából legfeljebb 1000 frtig, a ház jövedelméből mielőbb visszatérítendő összeget vehessen igénybe. Jóváhagyta az ülés az elnökség azon intézkedését, hogy a szóban forgó ház felügyeletére és a renoválási munkálatok eszközésére *Signer* Jakab urat felkérte, a ki az

egylet iránti jóindulatból azt készségesen el is vállalta.

Ezután bejelentette a titkár, hogy a kiházasítási segélyt eddig négyen vették fel szabályszerű okmányok ellenében és pedig: *Grósz Fáni* 40 frtot, *Rosenblüh Hermina* 40 frt, *Káner Róza* 30 frtot és *Hermann Záli* 30 frtot. Ugyancsak bejelentette a titkár, hogy özv. *Róth* Mórné néhai férje elhunyt alkalmából két templomi ülőhelyet adományozott a nőegyletnek, azzal a kikötéssel, hogy annak jövedelméből férje halála napján a szegények közt osztásuk ki. A választmányi köszönettel vette tudomásul a kegyeletes adományt. Ezzel kapcsolatban bejelentette a titkár, hogy az elnökség a nőegylet néhai *Schwimmer* Anna és *Pollák* Edéné a nőegylet jótévedőinek emlékét megőrzendő, gondoskodott arról, hogy neveik az izr. ünnepeken a »Házkiráh« alkalmával felemlítettessék. Ugyancsak bejelentette a titkár, hogy a mult választmányi ülés határozatából az elnök 80 gyűjtőperselyt helyezett el egyeseknél. Ezután *Sternthal* Sándorné pénztárnok jelentését olvasta fel a titkár, mely szerint januártól szeptemberig volt bevétel összesen 1308 korona 56 fillér, melyivel szemben ugyanazon időben kitétt a kiadás 12272 korona 32 fillért és így volt a pénztári maradvány október hó 1-én 836 korona 24 fillér. *Schütz* Albertné alelnök előterjesztésére a választmány két szegénynek felszegélyezésére egyenkint 30—30 koronát szavazott meg. Végül a választmány megemlékező ügyszó tagja özv. *Kurländer* Mórné elhunytáról, részvétének jegyzőkönyvbe íglatását határozta el.

A Biharmegyei kör alakulása. A »Biharmegyei kör« f. hó 7-én tartotta Budapesten a Klotild kávéház külön termében levő állandó helyiségében alakuló gyűlését.

A közgyűlés a tagok élénk részvételével folyt le s lelkes hangulatban a következő választásokat ejtette meg:

Elnök: *Pap* Illés tanár, alelnök: *Hegedüs* Armin műh., főjegyző: *Erdős* Adolf oh., pénztáros: *Székely* Ödön műh., ellenőr: *Steiner* Irén műh., háznagy: *Heves* Vilmos műh., aljegyzők: I. *Faragó* Vilmos bh., II. *Homonnai* Albert bh. Bizottsági tagokul megválasztotta: *Földes* Mór szig. orv., *Várkonyi* Jenő oh., *Schwarz* Ábrahám oh., *Bartha* Andor oh., *Osváth* Kálmán oh., *Földes* Béla jh., *Berkovits* Béla jh. *Grósz* Jenő műh., *Gerő* József műh., *Jakabfi* Lajos műegyetemi hallgatókat.

Néhány bizottsági tag választását az alakuló közgyűlés az első, rendes közgyűlésnek tartotta fenn.

Az alakuló gyűlés köszönetet szavazott a mult évi s szünidei bizottsági elnöknek, dr. *Jakab* László orvosnak s a szünidei bizottságnak.

Az újjáalakult kör nagy buzgalmat ígér s nagy bizalommal néz az új tisztikar működése elé. Remélhető, hogy ifjainknak e hasznos s nemes czélú egyesülete régi hagyományaihoz híven az új aeraban is javára s üdvére lesz a fővárosban tanuló ifjaknak.

IRODALOM.

Stampay kath. ének- és imakönyve VI. bővített kiadásban jelent meg. E kiadást már most nem csupán az ifjuság, a hives és kántorok, hanem a papság is használhatja. 240 oldalra terjed. Ára csinosan kötve most is 15, angolvászomban 25 kr. 11-ik könyv és kották ingyen. Kapható Kőbölküton, Esztergomgyében.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Dr. *Marienescu Athanas*.

1863 Kis Juliánna — Szabó Károly.
1865 Rác Anna — Danszki Ferencz.
1993 Tenner Ferencz — Nagy Mária.
1994 Voda Ileana — Faur József.

2050 Oláh István — Szabó Erzsébet.
2085 Herncsirek István — Zsebek Antónia.
2088 Sarkadi Imre — Somlyai Zsuzsanna.
1788 Eichenwald Lipót — Munk H. czég.

Előadó: Dr. *Járosy Kálmán*.

2363 Róth Márton — Márton István.
2384 Vogl Katalin — Erdélyi Andor.
2394 Nagy János — Schillinger Lipót.
2401 Zilahy Lajos — Tóth Lajos.
2525 Békésmegyei takarékpénztár — Gottfried Jakabné.
2526 Polgári takarékpénztár — Baranyi Menyhért.
2589 Kratinger Andrásné — Jakosovszki Sámuel.
2590 Komár György — Farkas Lukács.

Előadó: Dr. *Imrik Péter*.

2113 Petrovits Antal — Lőrincz András.
2734 Pántye Dán János — Pafukán Juon.
2728 Dancsik Péter csődügye.
2601 Pafukán Juon — Pántye Dán János.
2642 Junhaus E. — Feldmann Márton.
2658 Réthy Kálmán — Elek Lajos.
2665 Taró Tivadar — Osváth Sámuel.

Előadó: *Urbán Adolf*.

2808 Zaha János s. t. személyes szabadság sértés.
2904 Demján Jánosné lopás stb.
2905 Molnár Lajos s. t. gondatlanságból okozott testi sértés.
2941 Géczy Erzsébet emberölés.
2960 Malaj János okirathamítás.
2963 Varga József becsületsértés.
2964 Fraller Béláné s. t. becsületsértés.
2997 Herodek István s. t. szerencse játék.
3000 Borsos Sándor lopás.
3024 Dáncs Gavrilla testi sértés.

TANUGY.

Tandijmentes növendékek felvétele. A nagyváradai nőipariskola műszövészeti szakosztályába 20 tandijmentes növendék vétetik fel: Szent László-tér. A kérvényezők kizárólag nagyváradai és biharmegyei illetőségűek lehetnek.

S P O R T.

Vívó-iskola megnyitása. Városunk kitűnő hírvívó-mestere báró *Chappon* Samu a napokban nyitotta meg vívó-iskoláját. Báró *Chappon* már csak ezt az évet tölti Váradon, jövő évre elmegy s nincs is kilátás arra, hogy Váradra a legközelebbi években vívó-mester jöjjön. Ezért azok, kik ezt a kellemes sportot meg akarják tanulni, nagy számban keresik fel a vívó-mestert, kinek vívó-terme az Uri-utezán a *Markovits*-féle házban van. Báró *Chappon* ezen utolsó tanfolyama azt az engedményt teszi, hogy azoknak, kik a tandíjat az egész tanfolyamra előre lefizetik, azok a hat hónapra csak tizenkét forintot fizetnek. A vívó-mesternek még vannak szabad órái s így jelentkezőseket elfogad.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

Lenz Fülöp után: Idem.

— Parancsára kapitány ur! Én teljesítem a rendeltét, azonban a . . .

— Kérem, ne szaporítsuk a szót. Nem szeretem a hosszú gyászbeszédet. Vajjon tudtára adja ön kellően alegénységnek, hogy a szidalmazás tilos, a mint erre különösen is utasítottam? Feleljen kérem őrmester ur!

— Parancsára kapitány ur, igen!

Magyar leszámítoló	251.1/2
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Határidők.

Budapest, október 9.

Készaru buzában az irányzat szilárd volt, és 35,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	8.26
Buza áprilisra	8.71
Uj tengeri	5.02
Rozs okt.	6.60
Zab okt.	4.90
Káposzta, repce, aug.	—

Az irányzat csendes.

B á c s, október 9.

Oszt. hitel	363.—
Magyar hitel	368.—
Allamvasut	332.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. október 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	115.90
Magyar koronajárdék	98.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—
Magyar nyereségny-sorsjegy-kölcsön	160.50

Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	136.25
Oszt. járadék papirban	98.75
Oszt. járadék ezüstben	98.65
Oszt. járadék aranyban	117.25
Oszt. korona járadék	98.50
Oszt. államsorsjegyek	134.75
Oszt. magyar bankrészvény	900.—
Magyar hitelbankrészvény	369.—
Oszt. hitelintézeti részvény	363.20
Párisi vista	332.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.57
Némethirodalmi márka	121.20
London vista	47.82
10 márkás arany	11.79

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Önkéntes árverés.**

Néhai **Markovits Kálmán** hagyatékából **32 drb.** különböző koru és nemű, magas vérű **ló és csikó**, valamint több rendbeli **kocsi és lószerszám**, végre **12 drb. sveitzi** és **179 drb. magyar faj** különböző koru és nemű **gulyabeli marha** — Biharmegyei **Árpádon**, vasut-állomás **Nagyszalonta** — **1899. évi október 26-án d. e. 10 órakor** önkéntes árverésen el fognak adatni. Az állatok Árpádon bármikor megtekinthetők. Felvilágosítással Nagyvárad, Kisteleki-utcza 507. sz. a. lakásomon szívesen szolgálók.

Nagyvárad, 1899. október 10-én

MARKOVITS KÁROLY,
hagyatéki gondnok.

1—3.

M. kir. szab. Osztalysorsjáték főelárusítója a Biharmegyei takarékpénztár

ajánl sorsjegyeket az V. sorsjátékhoz

eredeti árakon.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Biharmegyei takarékpénztár üzlethelyiségében **Kossuth-u. Lukács Mór** tőzsdéjében, **Bémer-tér.**
K. Frankl Mari tőzsdéjében, **Nagypiacz-tér.**
Weisz Ignáczné tőzsdéjében, **Szent László-tér.**

A nyereséget azonnal készpénzben fizetjük.**Alkalmi vétel! Olcsó eladás!**

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a helybeli piacon **Bémer-tér** (Lévay-palota) volt Haraszti-féle áruraktárt megvettem és azt saját czégem alatt eladásra hozom.

Raktáron vannak: gyönyörű **ruhaszövetek** és **selymek**, **diszkellékek** és **bársonyok**, **szőnyeg** és **függönyök**, **női és férfi fehérneműek**, **zsebkendők** és **harisnyák**, továbbá **férfi nyakkendők**, **esőernyők**, **kitűnő keztyűk.**

A felsorolt árucikkek **szigoruan szolid, olcsó szabott árak** mellett **kaphatók.** — Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Flegman Ármin.

Zöldfa-utczai üzletemben

női- és leány felöltők

rengeteg választékban kaphatók.